

JAPOŃSKA REMILITARYZACJA?

Wraz z początkiem kwietnia Japońskie Ministerstwo Obrony rozpoczęło prace nad nowym *Średniookresowym Programem Obronnym* na lata 2019-2023. Mimo, że program nie doczekał się jeszcze oficjalnej publikacji, jest wielce prawdopodobne, iż podobnie jak w przypadku poprzedniego programu na lata 2014-2018, będzie on bazował na wnioskach i rekomendacjach przygotowanych przez wewnątrzpartyjny Komitet Badań nad Bezpieczeństwem.

Spośród rekomendacji przedstawionych przez Komitet w czerwcu ubiegłego roku, na szczególną uwagę zasługuje zapis mówiący o potrzebie rozwoju „zdolności kontrataku”. Raport postulował między innymi potrzebę zbudowania własnych satelitów rozpoznawczych, rozwoju ofensywnych zdolności cybernetycznych, zwiększenia liczby pojazdów desantowych, unowocześnienia systemu obrony przeciwrakietowej oraz zwiększenia arsenału pocisków manewrujących zdolnych do niszczenia celów naziemnych. Na uwagę zasługuje fakt, że część z tych propozycji dotyczy broni o typowo ofensywnym charakterze, co stoi w pośredni sposób w sprzeczności z japońską ustawą zasadniczą.

W czerwcowym raporcie podkreślono również, że Japonia powinna wydawać podobny procent swojego PKB jaki postuluje Sojusz Północnoatlantycki dla swoich członków. Tak daleko idące ich zwiększenie stanowiłoby precedens i odejście od niepisanej zasady wywodzącej się jeszcze z czasów gabinetu Takeo Miki (1974-1976), według której japońskie wydatki na obronność nie mogą przekroczyć poziomu 1% PKB. O ile ustanowienie budżetu obronnego na poziomie 2% wydaje się być nierealne, o tyle ustanowienie go na poziomie przekraczającym wspomniany 1% już tak. Administracja premiera Abe od 2013 roku systematycznie zwiększa wydatki na zbrojenia, przy czym budżet ten w roku 2018 wyniósł rekordowe 46 mld USD. Zwiększenia wydatków wymagać będą również planowane zakupy dla Japońskich Sił Samoobrony w postaci myśliwców wielozadaniowych *F-35*, bezzałogowych statków powietrznych *Global Hawk*, zmiennopłatów *Osprey* czy transporterów opancerzonych typu AVV.

Polityka premiera Abe może być w tym przypadku analizowana w dwojaki sposób. Przyjmując założenie racjonalnego aktora wykorzystywane w analizach FPA (*Foreign Policy Analysis*), zwiększenie wydatków na zbrojenia wydawać się może logiczną konsekwencją polityki prowadzonej przez Pekin i Pjongjang. Ekspansywna polityka Chin na morzach niejednokrotnie spotkała się z potępieniem ze strony władz Japonii. Tokio postrzega chińskie dążenia do faktycznego opanowania akwenu Morza Południowochińskiego (przy faktycznej bezradności państw ASEAN) oraz Wschodniocchińskiego (między innymi poprzez ustanowienie w trybie jednostronnym tzw. Strefy Identyfikacji Obrony Powietrznej w 2013 roku) nie tylko w kategoriach uzyskania przewagi strategicznej w regionie, ale również jako niebezpieczny kazuś w sporze na linii Tokio-Pekin o Wyspy Senkaku.

W przypadku Korei Północnej, obawy Tokio dotyczą będących w ciągłej gotowości bojowej rakiet balistycznych *No-Dong* (o zasięgu 1200-1500 km) oraz opracowywanych przez Pjongjang pocisków *KN-11* i *KN-15*, których potencjalnym celem w razie zagrożenia dla KRLD są państwa znajdujące się w bliskim sąsiedztwie. Ponadto niestabilność na półwyspie koreańskim spowodowana kolejnymi próbami nuklearnymi Pjongjangu oraz zaostrzoną narracją Waszyngtonu co do możliwości interwencji na półwyspie koreańskim, potęguje poczucie zagrożenia militarnego oraz nieprzewidywalności wydarzeń w regionie. Wydaje się również, że widoczne w ostatnich tygodniach zbliżenie na linii Pjongjang-Seul nie jest uznawane przez japońską administrację za rzeczywisty krok ku denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego. Pokazuje to także jak w ostatnich latach zmieniło się postrzeganie kwestii

bezpieczeństwa przez administrację japońską, czego przykładem jest również ożywiona dyskusja dotycząca zmiany art. 9 Konstytucji Japonii (określanego czasem jako „Klauzula pacyfistyczna”).

Z drugiej strony postępująca militaryzacja Japonii oraz stawianie na piedestale kwestii bezpieczeństwa ma także wymiar czysto polityczny. W ten sposób rząd Abe przekierowuje uwagę z problemów społecznych i gospodarczych, z którymi boryka się jego kraj. Zabieg ten jak do tej pory okazuje się skutecznym narzędziem, co pokazały wyniki przedterminowych wyborów w 2017, w których wyraźne zwycięstwo odniosła Partia Liberalno-Demokratyczna premiera Abe.

POLSKI PUNKT

WIDZENIA:

Minister Spraw Zagranicznych Jacek Czaputowicz w swoim sejmowym exposé (podobnie jak poprzedni ministrowie odpowiedzialni za politykę zagraniczną państwa), nie poświęcił zbyt wiele miejsca kontynentowi azjatyckiemu. **Niestające członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Bezpieczeństwa ONZ wydaje się być dobrą okazją do zaznaczenia swojej obecności w polityce pozaeuropejskiej (pomimo wyraźnych ograniczeń) co w dłuższej perspektywie może przelożyć się na zwiększenie wymiany handlowej oraz współpracy technologicznej z najważniejszymi gospodarkami Azji.**

Biorąc pod uwagę agresywną politykę cybernetyczną Federacji Rosyjskiej oraz fakt, że Polska poprzez swoje położenie geostrategiczne znajduje się w obszarze operacyjnym Moskwy, **Polska powinna czerpać z doświadczeń japońskich na tym polu** (ataki hakerskie sponsorowane przez ChRL i KRLD). **Szczególnie ciekawym wątkiem może być postulowany przez Komitet rozwój ofensywnych zdolności cybernetycznych.**

Polska poprzez zakup systemu Patriot może uzyskać możliwość obrony własnego terytorium, jak ma to miejsce w przypadku systemu *BMD* rozwijanego w Japonii, będącego wynikiem ścisłej współpracy podjętej w 1999 roku przez Tokio z Waszyngtonem po testach północnokoreańskiej rakiety dalekiego zasięgu *Taepodong-1* w 1998 roku. **Z tego też względu, należy obserwować i poddać analizie w jaki sposób rząd japoński unowocześniać będzie system w ramach sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi.**

Na podstawie:

- J. Wright, Japan's 2018 Midterm Defense Plan Stands To Be Consequential, Pacific Forum;
- Y. Tatsumi, All About the Yen: Japan Begins Mid-Term Defense Planning, The Diplomat;
- <https://missilethreat.csis.org/>, Missiles of North Korea, CSIS Missile Defence Project.